

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petih vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inzerati petih vrst Din 4.— Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— Rokopis se ne vrača.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knažičeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO Ljubljanska a., telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 66; podružnica uprave: Koočnova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.
Pošta hranilnica v Ljubljani št. 10.851

Mrzlično iskanje kompromisne rešitve:

Novi Edenovi posredovalni predlogi

Italija in Nemčija naj se odpovesta svoji zahtevi po priznanju generala Franca kot vojskujoče se stranke, Francija in Portugalska pa naj obnovita kontrolo na svoji meji — Med tem naj se nadaljuje pogajanja za končni sporazum glede Španije — Malo izgledov na uspeh

London, 13. julija. r. Kakor se doznava, je Eden na podlagi obvestil, ki jih je dobil iz Pariza, Berlina in Rima, sestavil nov posredovalni predlog, ki ga bo predložil na jutrišnji seji londonskega odbora za nevmesavanje, če ga danes odobri angleški ministrski svet, ki se sestane popoldne k izredni seji. Predlog obravnava tri glavne probleme in naj bi tvoril osnovo za nadaljnjo razpravo in pogajanja. V glavnem predlaga Eden:

1. Provizorična ureditev kontrole, ki bo omogočila nadaljevanje celokupne mednarodne kontrole, dokler se ne sestavi in sklene podoben načrt, na katerega bi pristale vse stranke. Dotlej naj bi se pomorska kontrola poverila francoski in angleški vojni mornarici. Obstoja upanje, da bosta Italija in Nem-

čija pristali na začasno omejitve pomorske kontrole, ako se na drugi strani Francija obveže, da obnovi odnosno nadaljuje kontrolo na francosko-španski meji.

2. Francija naj bi se odrekla svoji zahtevi, da se takoj prične debata o odpuščanju tujih kontrolorjev, Nemčija in Italija pa bi morali obenem svedčati od reči se svoji zahtevi, po priznanju enakih pravic generalu Francu in valencijski vladi, kot vojskujočima se strankama.

3. Načrt predvideva končno, da se takoj sprejme osnova za definitivni kompromisni sporazum, ki bi predvideval kontrolo po mednarodnih opazoval-

cih, ki bi imeli svoj sedež v najvažnejših španskih pristaniščih. Ti opazovalci bi vršili kontrolo, ki so jo doslej izvajale kontrolne ladje.

Kakor pa kažejo zadnje vesti, ni mnogo upanja, da bo ta kompromisni predlog prodrl.

Eden odobrava stališče Francije

London, 13. julija. AA. Na vprašanje v spodnji zbornici, ali britanska vlada odobrava francoski sklep glede Pirenejev je g. Eden izjavil, da je lord Plymouth izjavil že v nevmesavalnem odboru, da je britanska vlada mnenja, da je francosko stališče upravičeno. G. Eden je dodal, da bo meja na Pirenejskih gora zaprta, čeprav bo Francija uknila olajšave mednarodnim opazovalcem.

Portugalska ne bo obnovila kontrole

Pariz, 13. julija. AA. Portugalski poslanik v Londonu Monteiro je izjavil, da Portugalska ni voljna obnoviti nadzorstva na svoji meji. Dodal je, da ima Francija pravico imeti svoje stališče, in da bosta zatorej od jutri dalje obe kopni meji Španije enakopravni.

Kontrolorji odpoklicani

Pariz, 13. julija. AA. Predsednik mednarodne kontrole v Franciji pokrovnik Loon je odredil vse potrebno, da nevtralni opazovalci danes opoldne zapuste svoja dosedanja mesta na meji in da se zbero v nekem mestu v notranjosti Francije.

Francoski socialisti ostanejo v Chautempsovi vladi

Zmaga Blumove politike na kongresu francoske socialistične stranke

Marseille, 13. junija. AA. Na večerajšnji popoldanski seji kongresa socialistične stranke sta bila glavna govornika Marceau Pivert in Leon Blum.

Pivert je kritiziral nekatere sklepe bivše Blumove vlade. Po njegovem mnenju so vse odredbe Blumove vlade vodile h kapitulaciji. Posebno je kritiziral politiko bivšega finančnega ministra Vincenta Auriola. Pri tem mu je vpadel v besedo Auriol in ga opozoril, da naj bo bolj objektivni. Kongres je odobril da Auriolovo opazko. Nato je Pivert rekel, da bi Blum dobil pooblastila od senata, če bi jih bil zahteval v juniju lanskega leta. Zatem se je spravi na finančno politiko sedanje vlade in posebno napadel finančnega ministra Bonnetta. Svoj govor je zaključil s temi besedami: Znal moramo, ali hočemo ostati na pragu revolucije ali pa jo hočemo uresničiti.

Za njim je govoril Leon Blum, ki so ga vsi nazvoč živahno pozdravljali. Odgovarjati je začel takoj svojemu predgovorniku in izjavil, da je bila njegova vlada koalicijska vlada. Blum meni, da socialisti, ki so šli v Chautempsovo vlado, niso nikoli tleli, ker socialistična stranka ni premagana. Tudi sedanja vlada ima socialističen značaj in hoče izvesti vse socialne odredbe, nekatere hitreje, nekatere pa bolj počasi na podlagi dosedanjih izkušenj. Blum je rekel, da je že govoril v celoti izvršen program ljudske fronte: posebno v tistem delu, ki se nanaša na zakonodajno odredbo.

Nato je govoril Blum tudi o španskem vprašanju. Francoski načrt posredovanja se bo izvedel. Ker sta Italija in Nemčija izjavili nove težave, je Francija morala ukiniti kontrolo na svoji meji. Meni je čisto

jasno, da stopamo sedaj v še nevarnejšo dobo mednarodne politike, vendar pa moramo zaščititi francoske življenjske interese in ohraniti Franciji njeno zgodovinsko mesto velikega naroda vpoštevajoč pri tem, da se prepreči vojna.

Nato se je dotaknil zopet vprašanja notranje politike in rekel: Če bi mi odbili Chautempsovo ponudbo, da naj vstopimo v njegovo vlado, bi Chautemps moral vrniti mandat in državni poglavar bi mene zaprosil za sestavo nove vlade. Kako naj bi potem mi računali na njihovo sodelovanje, če smo malo poprej odbili svoje sodelovanje z njimi. Drugače nismo mogli storiti in kongres je tedaj odobril naše postopanje. Nato je Blum rekel, da morajo socialisti proučiti ustavni pomen senata, ker ta zbornica ne sme več imeti pravice veta.

Govorec o finančni politiki je rekel, da je potreben širši program, da bi se onemogočili napadi na demokratske vrede. Tudi to morajo proučiti stranke ljudske fronte.

Blumov govor so vsi navdušeno pozdravili, splošna debata pa je bila odložena na dan, ko se bo govorilo o splošni politiki. Po Blumu je povzel besedo bivši minister Faure, ki je pozval kongres, naj odobri Blumovo politiko in se izjavi za sodelovanje v Chautempsovi vladi. Njegov poziv je bil sprejet z viharnim odobravanjem in ni več nobene dvoma, da bo kongres z veliko večino sklenil, naj socialistična stranka ostane v vladi. Danes bo poseben odbor sestavil tozadevno resolucijo, ki bo dana na glasovanje na zaključni seji kongresa. Najbrže že drvi.

General Franco dobil pomoč

Kljub temu pa še ni mogel zaustaviti prodiranja vladnih čet na madridski fronti

Gibraltar, 13. julija. AA. Reuter: Nad 2000 Maročanov so prepeljali iz Melille v Algeiras. Najbrž jih bodo poslali na madridsko fronto.

Barcelona, 13. julija. AA. General Pozas, poveljnik vzhodne armade, je izjavil, da so uporniki dobili velika ojačenja maroških čet in legije tujcev, vendar pa niso mogli zopet zavzeti postojank pri Albaruen.

Salamanca, 13. julija. AA. Na madridski fronti so nacionalisti odbili vse napade rdečih v odseku Brunete in Villanueva del Pardiglo. Njihove izgube so zelo velike. Odbit je bil tudi napad pri Sieri de Suarez.

Na aragonski fronti so nacionalisti zavzeli važne postojanke pri Valsegi. Na madridski fronti smo sestrelili osem lovskih in pet bombnih letal.

San Sebastian, 13. julija. AA. Na madridski fronti trajajo boji še nadalje s kar največjo ogorčenostjo. Posebno srditi so v odseku pri Bruneti, kjer si je sovražnik z vsemi razpoložljivimi sredstvi prizadeval, da razširi svojo fronto, ki poteka tu v polkrogu. V odseku pri Boradili in Villi Viciosa na levem krilu sovražne fronte so nacionalisti ponovno prevzeli inicijativo in zavzeli več postojank.

Drugi polet čez severni tečaj

Ruski letalec Gromov leti že proti svojemu cilju

Pariz, 13. julija. AA. Havas poroča iz Moskve, da so letalci, ki letijo iz Moskve v San Francisco preleteli Rudolfovo zemljo. Vremenske razmere so zelo slabe.

Pariz, 13. julija. AA. Havas poroča iz Moskve, da je bil letalec Gromov na poti iz Moskve v San Francisco čez Severni tečaj včeraj popoldne ob 14. uri na 70 stopnjah širine in 51 stopinj dolžine.

Snoči ob 17. uri in 28 minut je bil s svojo letalono že na 74 stopinjah širine in 56 stopinjah dolžine.

Newyork, 13. julija. AA. Ameriške vojne radijske postaje so prejele vest sibirskih radijskih postaj, da so ruski letalci ponoči bili že 120 milj na ameriški strani Severnega tečaja.

San Francisco, 13. julija. AA. Pomorski strokovnjaki izjavljajo v zvezi s iskanjem Earhardtove, da je morški tok morda odnesel letalo v smer otoka Gilbert. V tem primeru jo bodo našli letalci z matične ladje »Lexington«.

Japonska in Kitajska se mrzlično pripravljata na oborožen spopad

Na obeh straneh prevladuje vojno razpoloženje in more samo energična intervencija velesil preprečiti vojno

London, 13. julija. r. Na Japonskem so vsi prepričani, da bo prišlo do vojne s Kitajsko. Vsi politični spori so stopili v ozadje in preko noči se je ustvarila enotna nacionalna fronta, pripravljena podpirati vlado v borbi proti Kitajski. Tej skupni fronti se je pridružil tudi delavstvo.

Tudi vse gospodarske skupine so zagotovile vladi svojo polporo. Prav tako podpira ves tisk ne glede na dosedanje politično usmerjenost vlado in zahteva odločne ukrepe proti »kitajskim izizvalcem«. Japonsko vojno ministrstvo je odredilo, da se pripravita dve armadi za prevoz na Kitajsko.

Tudi Kitajska se mrzlično pripravljala na odpor in vse kaže, da more samo združena intervencija vseh velesil preprečiti oborožen konflikt na Daljnem vzhodu. Velike japonske firme na Kitajskem so že dobile od japonske vlade nalog, naj bodo priprave pri svojih finančnih poslih in naj se pripravijo, da morejo vsak hip likvidirati svoje posle in se preseliti na Japonsko. Kitajska vlada je ustavila vse tovarni promet na vseh prozih, ki vodijo proti severni Kitajski. Osební promet je omejen na najnujnejše potrebe, vse druge na so zatrpane za vojaški vlaki. Od vseh strani dovajajo čete in vojne potrebščine, kar kaže na to, da kitajska vlada ne misli popustiti.

Nenaden povrtek mikada

Tokio, 12. julija. br. Za presojo napetosti med Japonsko in Kitajsko je najbolj značilno dejstvo, da je mikado prekinil svoje bivanje v poletni rezidenzi in se danes vrnil v prestolnico. To se je zgodilo neposredno potem, ko je sprejel ministrskega predsednika prince Koneya in vojnega ministra generala Akuju, ki sta mu poročala o položaju. Takoj po povratku mikada se je sestel tajni svet, ki je, kakor zatrjujejo, sprejel dalekosežne sklepe.

Danes so bile poslane v severno Kitajsko nove japonske čete, obenem pa so bila poslana tudi ojačenja vojni mornariki ob kitajski obali. Tudi iz raznih drugih ukrepov se da sklepati, da računajo v Tokiju s skorajšnjo napovedjo vojne s strani Kitajske.

V japonski prestolnici vlada veliko razburjenje in se povsod kaže vojno razpoloženje. Listi izdajajo posebne izdaje s poročili o najnovejših dogodkih na kitajskih bojiščih. Pišejo zelo razborito ter pozivajo na kazensko ekspedicijo proti Kitajcem, češ, da so začeli brez poviada izživati in ovirati miroljubno akcijo Japonske. Pri min. predsedniku se je danes zglasila večja deputacija zastopnikov političnih in gospodarskih krogov ter zagotovila vladi vso podporo, če pride do vojne s Kitajsko.

Splošno presojo položaja zelo resno in si ne obetajo mnogo uspeha od diplomat- skih pogajanj, ki so v teku. Vse kaže, da so Kitajska tokrat ne misli ukončiti japonskim ultimativnim zahtevam ter da hoče preprečiti odločitev orožja. V japonskih krogih vlada bojazen, da morebitni spopad ne bo ostal omejen zgolj na Kitajsko in da se bo vmešala Rusija, ki se že dolgo pripravlja na spopad s Japonsko. Mislijo, da stoji za nankinško vlado Moskva, ki hujša Kitajke k odporu.

Japonske grožnje

Tokio, 13. julija. w. V japonskih uradnih krogih označujejo položaj v severni Kitajski kot zelo resen. Pri tem poudarjajo, da

je japonska vlada odločena enkrat za vselej doseči razjasnitev položaja v severni Kitajski ter pri pogajanjih z lokalnimi oblastmi izločiti mankino vlado. Kakor se doznava, je Japonska sporočila v Nanking, da bo japonska vojska začela prodirati, ako ne bodo prenehala izizvali. Apel Kitajske na Društvo narodov ne bi na Japonsko napravil nobenega vtisa, ker Japonska nampram Društvu narodov nima nobenih obveznosti.

Sporazum o premirju dosežen?

Pejping, 13. julija. AA. Dosegel se je sporazum za sklenitev premirja v pokrajini Vang-Ping, dokler se ne končajo pogajanja, ki so se začela v Tienšinu. Japonci okoli Vang-Pinga so odpoklicali svoje čete. Naglo sodišče v Pejpingu je ukinjeno le pri vhodnih vratih mesta bo še stala straža.

Eden o sporu med Kitajsko in Japonsko

London, 13. julija. AA. Zunanji minister Eden je popoldne izjavil v spodnji zbornici glede položaja na Kitajskem in posledice kitajsko-japonske napetosti za Veliko Britanijo in mednarodno trgovino, da je najresnejša želja britanske vlade, da ta se v kratkem dosege sporazum med Japonsko in Kitajsko.

Pacelijeva misija v Franciji

Pariz, 13. julija. AA. V svoji večerajšnji pridigi na evharističnem kongresu v Lisieuxu je kardinal državni tajnik Pacelli v glavnem pobijal razisem. Kardinal je primerjal sedanjo papeža s sv. Ambrozijem. Ta primerja je izvala silno pozornost pri tujcih, ker pomeni, da so rasisti prav takšni sovražniki cerkve, kakor je bil cesar Teodozij. Kardinal Pacelli je porabil svoj obisk v Lisieuxu, da je prišel v osebne stike s kardinali, nadškofi in škofi iz Francije. Tako se je na podlagi predloženih mu poročil informiral o razvoju katoliške akcije na Francoskem po koncu svetovne vojne, posebno pa zadnje leto. Zlasti ga je prijetno presenetilo, ko je zvedel, da bo v Parizu za časa svetovne razstave nad 100 katoliških kongresov.

Kardinal je enoči poslal papežu brzojavko, da je svoje poslanstvo opravil s popolnim uspehom. Posebno podčrtava navdušenje ogromnih množic, ki so prihiteli iz vse Francije in tudi iz tujine na evharistični kongres v Lisieuxu. Davi je maševal v Karmelu, in sicer v bolnišnici, kjer je delovala sv. Terezija, nato pa se je popoldne odpeljal iz Lisieuxa čez Chartres v Pariz.

Borzna poročila.

INOZEMSKA BORZE
Curib, 13. julija. Beograd 10.—, Pariz 16.935, London 21.68, New York 436.25, Bruselj 73.50, Milan 22.975, Amsterdam 239.95, Berlin 175.40, Dunaj 82.70, Praga 15.23, Varšava —, Bukarešta 3.25.

ČUVAJMO JUGOSLAVIJO!

Politični obzornik

Socialisti

in dr. Kukovčevu »gibanje«

Poročali smo, da so socialisti odpovedali sporazum, ki so ga lani sklenili s skupino dr. Kukovec - dr. Dobovšek - dr. Lončar, utemeljujejo ta svoj korak s tem, da ta politična skupina ne obstoja več, ker sta te nje izstopila Lončar in Dobovšek in se pridružila dr. Mačku. Na to pismeno odpoved je dr. Kukovec reagiral s posebnim pismom, v katerem je rabil par izrazov, ki so jih smatrali socialistični prvaki za žaljive. Radi teh žaljivk so ga ostro zavrnil v pismu, ki so ga hkrati objavili s primerim komentarjem se v svojem glasilu »Delavski politik«. Sedaj pa se je čutil razžaljenega dr. Kukovec. Toda nič več se ni spuščal s svojimi bivšimi zavezniki v kako polemiko, marveč je enostavno poslal vsem vodstvom združenje opozicije v Beogradu in v Zagrebu »to-le »opozorilo«: »Vodstvo socialistične stranke v Sloveniji, ki ni nikoli iskreno sodelovalo v združenem demokratskem opozicijskem gibanju v Sloveniji, je sedaj z javnim izgovorom prelomilo še oni rahli dogovor, ki je to stranko vezal s slovenskimi opozicijskimi skupinami. Ob prelomu s slovensko fronto demokracije je bil obenem v »Delavski politik« objavljen nečuten napad na kmetstvo-delavsko gibanje in na opozicijske skupine v Sloveniji, ki je žaljiv za vse demokratske skupine in gibanja v državi in predstavlja edinstven, strahovit primer politične in kulturne involucije. Ob enem s tem napadom objavlja, da goji še vedno navzlic temu, da se je izločila na takšen način iz slovenske opozicijske skupnosti, najtesnejše zveze z opozicijo v Beogradu, računajoč z neinformiranostjo opozicijskih krogov v Beogradu in Zagrebu o njenem stvarnem zadržanju v Sloveniji. Vodstva opozicije v Beogradu in Zagrebu svarimo radi tega pred eventualnimi emisariji te stranke, ki je prav v tem trenutku, ko se opozicijske sile v državi koncentrirajo za delo, ki more biti narodom in državi v korist, zapustila vrste združene opozicije in izdala fronto demokracije. Maribor, 8. julija 1937. Vodstvo slovenskega kmetično-delavskega gibanja.« — Kakor je razvidno iz navedenega, se je vnela ljuta borba med bivšimi zavezniki. Radovedni smo, kaj poretke socialisti k temu »opozorilu« recte ovadbi, poslani v Beograd in Zagreb. Odgovora dr. Kukovcu gotovo ne ostanejo dolžni!

Matija Škerbec o dr. Mačku

Matija Škerbec, kranj. dekan, piše v svojem glasilu o Senčurskih dogodkih in v zvezi s tem tudi o svojem srečanju z dr. Mačkom v Sremski Mitrovici. Takšno le sodo izreka Škerbec o dr. Mačku: »Dr. Maček mora biti kak diplomat izrednih zmnožnosti ali politik izrednega formata, toda za vodstvo hrvatske politike je on poslan kakor od božje previdnosti. Ko bi bil Radić živ, tako je moje nemerodajno mnenje, bi bila hrvatska politika doživela krah. Radić je bil sijalen ljudski tribun, toda politik ni bil. Dr. Maček pa zna držati linijo v hrvatski politiki, zna hrvatski narod, posebno kmetstvo ohraniti v enotni fronti, zna v težkih razmerah držati večino naroda na vajeti, da ne izbruhne v krvavo revolucijo... Če bi bil kdo drugi med leti v rokah hrvatske politike zadnjih deset let, bi bili doživeli v Jugoslaviji strahotne stvari... Torej »ako bi Stjepan Radić živel, bi doživela hrvatska politika krah in mi v Jugoslaviji bi doživeli strahotne reči« tako zatrjuje dekan Škerbec v taki stilizaciji, da se lahko med vrstami čita: Zato hvala Bogu, da Radića ni več med živimi!

Samonikli zanos

Če naj verjamemo »Slovenskemu domu«, je udeležence kranjskega tabora pozdravil profesor Fortuna v zanosnem, izvirnem in zelo grčevem slogu. Bilo je, kakor bi koga klical na korajžje, ko je nagovoril zbrane: »Gorenjska kri s kranjskega polja, kričen duš, pričnimo svoj tabor!« Nato je dejal, da je naš narod skromen, toda vedno vesel, če ga obiščejo predstavniki vlade v vselem razpoloženju ali ihtah. Iz poročila se nima ni videti, ali so bili slavnostni gostje v vselem razpoloženju ali v ihtah, kar pa je vseeno, saj je naš narod skromen, pa se raduje veselja ali iht. Ostale udeležence je imenoval trde grčje, ki su se koreninami zagrizle v kranjsko skalo. Ta primera je bila tem imenitnejša, ker naše ljudstvo ve da grčje nimajo korenin, korenine pa ne zob, da bi se zagrizle v skalo. Imenitno pa je to le povedal gospod profesor Fortuna! Posebno toplo je pozdravil govornik duhovnega svetnika in plača znanega »Gorenjčevega« podlistka dekana Matijo Škerbeca. Ta je prošlo nedeljo daroval svojo srebrno mašo in se je poslužil pri tem istega oltarja, na katerem je bral mašo v mitroviški celici.

NAROČAJTE

»Slovenski Narod«

Tabora v Kranju sta se udeležila tudi dr. Sabothy in dr. Semrov. Ne vemo, kdo je bolj sijal in kdo se je rini bolj v espred- ja da bi bil bolj

Učiteljstvo v borbi za svojo čast in pravice

V JUU, sekcija za dravsko banovino, je organiziranih 3262 učitelje in učiteljev — Sklepi in predlogi odsekov

Ljubljana, 13. julija. Delegati VII. banovinske skupščine JUU, sekcije za dravsko banovino, so večeraj po slovesni otvoritvi skupščine z odobravanjem sprejeli takšno poročilo Metod Kumija, v katerem je poročalec poudaril, da se je posrečilo v učiteljski organizaciji v polni meri ohraniti stanovsko linijo. Po tajniškem poročilu je bilo v preteklem poslovnem letu v sekciji včlanjenih 3262 učiteljev in učiteljev. Med letom je pristopilo 50 članov, izstopilo pa jih je 148. Število članstva je v primeri z lanskim padlo za 98. Sekcija je imela 34 sreskih društev, 252 članov, Celje (208 članov) in Ptuj (152 članov).

Izven vrst v sekciji včlanjenih učiteljev je 858 učiteljev in učiteljev.

GMOTEN POLOŽAJ

Zaradi izgube stalnosti sta prišla učiteljstvo in narodna šola v najtežji položaj. Vsa teža dela sekcij je bila v preteklem letu na vprašanje o stalnosti učiteljstva. Neuspeh zahteva, da je treba z začetnim delom se intenzivneje nadaljevati. Sekcija je predlagala tudi, naj se s finančnim zakonom ukinejo uredbe o osebnih in rodbinskih doliadah, ki so izšle leta 1935, ker je učiteljstvo s to uredbo gmotno zelo prizadeto. Sekcija si je prizadevala, da bi učiteljstvo vrnilo avtomatično napredovanje, katero je izgubilo z uradnim zakonom leta 1931. Eden izmed vzrokov, da učitelji tudi po 35 letu službe ne vlagajo prošnje za upokojitve, je ta, da se jim z odločbo o prestopu službe ne izplačajo že tudi pokojninski prejemki. Glede tega je skušala sekcija urediti tako, da bi državnega proračuna upokojitev ne obremenjevala. Upokojenici pa bi ne prišli nenadoma v pomanjkanje.

719 JIH ČAKA NA SLUŽBO

Sekcija je dokazala potrebo, da se zniža maksimalno število učencev v razredu na 40 za razred z enim oddelkom in na 30 za razred več oddelkov. V dravski banovini čaka na službo 719 učiteljskih abiturientov. Nad 250 razredov je pa brez učitelja. Povšadi je treba torej budžetna mesta za učiteljske pripravnike. Zaščiti članstva je sekcija posvetila vso pozornost. Intervencionala je v 76 primerih, in sicer zaradi 36 premostitev po službeni potrebi, dveh premostitev po prošnji na nezaposleno mesto, 9 odpuštev iz državne službe, 4 razrešitev in premostitev šolskih nadzornikov, 7 razrešitev šolskih upraviteljev in v 18 primerih globo, raznih drugih pravnih zadev.

Tisk organizacije »Učiteljski tovariši«, »Popotnik« in publikacije »Mladinske matice« je kljub težkim časom uspešno. Tudi lani zavistna roka stregla Mladinski matiči in »Našem rodu« po življenju, toda nakane nasprotnikov se niso posrečile. Dosedanje opornost Mladinske matice kaže 8 letnikov »Našega roda«, 38 knjig rednih in 6 knjig izrednih izdaj v skupni nakladi 1.000.000 izvodov.

POROČILA ODSEKOV

Snoči ob 20. se je skupščina učiteljev nadaljevala s poročili odsekov. Kos Leopoldina je poročala o sklepih odseka za učitelje. V poročilu je ugotovljeno, da je v zadnjih 7 letih naraslo število brezposelnih abiturientov na 881. Še iz leta 1931 jih čaka na namestitve 130. K predlogom za izpizembo zakona o narodnih šolah je odsek predlagal več sprememb glede položaja učitelje kot državne namestence. V zakonu določene pravice učiteljev naj se izvajajo tudi v praksi.

STROKOVNO SOLSTVO V ZAKTOJU

Ambrož Josip je poročal o sklepih odseka za strokovno šolstvo in gospodinjstvo nadaljevalno šolstvo. V tem šolstvu je nastal zastoj. Število šol je v preteklem šolskem letu padlo za 9. Banška uprava že od leta 1934. ni priredila praktičnega tečaja, ki naj bi vstopavil in dal potrebno kvalifikacijo učiteljem, ki imajo veselje do dela v gospodinjstvo-nadaljevalnih šolah.

Pobiranje gostiščine nezakonito

Hišni posestniki novih hiš se pritožujejo nad nepravilnim pobiranjem gostiščine

Ljubljana, 13. julija. V članku, ki je izšel v našem listu 3. t. m. pod naslovom »Hišni posestniki se pritožujejo«, so hišni posestniki razložili, zakaj se jim zdelo mestne davščine na hišno posest pretežno breme. V članku se je vrnila tiskovna pomota v predzadnjem odstavku, ki bistveno izpreminja smisel; namreč: »zato ni bilo nobenih pritožb proti vodenarju in gostiščini bi se stavek moral glasiti: ... proti vodenarju in kanalizaciji. Proti gostiščini pa se imajo prav zdaj hišni posestniki pritoževati. Zanj je čisto jasno, da namreč prejemajo hišni posestniki plačilne naloge s predpisom mestnih davščin, med njimi tudi gostiščine, ki je zlasti pri posestnikih novih hiš najbolj obsevana. To je pač razumljivo, ker je pobiranje te davščine nezakonito za hiše, ki uživajo davčno olajšavo.

Državni svet je z razsodbo z dne 4. in 5. X. 1935 razsodil, da je prejem gostiščine za hiše, ki uživajo po čl. 37-II. zakona o neposrednih davkih davčno olajšavo, protizakonit. Zakon o neposrednih davkih namreč določa, da se od novih hiš ne sme pobirati noben samoupravni davek in nobena samoupravna določila, torej tudi ne gostiščine. Zakon o izpreminjanju in dopolnitvah zakona o neposrednih davkih z dne 28. maja 1930 obhvaljen v Službenem listu št. 35-10. 27. julija 1930, pa določa v čl. 6, še naslednje: »Na ostale zgradbe, na katere se sme odmeriti samoupravna določila na neposrednih davkih, se ne sme naložiti nobena samostojna samoupravna davščina v zvezi z nakupnim razmerjem (gostiščina).«

Na podlagi te določbe bi morale v Ljubljani že 1. januarja 1931 odnesti tudi za stare hiše vse davščine, ki jih predpisujejo v zvezi z naseljenostjo, t. i. vodenarje, gostiščine in kanalizacijske pristojbine. Toda same upravne občine do proračuna za l. 1931 niso našle primerne podlage za predpisovanje.

lah. Odsek je predlagal, naj sekcija poskusi odseka skusa dvigniti strokovno šolstvo in gospodinjstvo nadaljevalno šolstvo. Menecje Martin je poročal o sklepih »Učiteljskega Pokreta«. Glede izvenšolskega dela je odsek odločno na stališču popolne proste volje in svobodne izbire delovnega področja. O denarni podpori, ki jo je zahteval za svoje delovanje, bo odločil gospodarski odsek.

ŽALOSTNO POGLAVJE OVAD

Zupanc Lojze je poročal o sklepih odseka za obmejno šolstvo. Sekcija naj imenuje posebnega referenta, ki bo zbiral in objavil podatke o obmejno šolskih prilikah. Zahteva zaščito učiteljstva ob meji in na Kočevskem in gmotno podporo za njih težko in odgovorno delo. Pri tem poročilu se je razvila živahna debata o žalostnem poglavju anonimnih in podpisanih ovad. To vprašanje bo pretresal še upravno šolski odsek.

Lumbar Gabrijel je poročal o sklepih odseka učiteljskega pevskega zbora. Ob tej priliki so zborovalci postali spomin pokojnega predsednika Emilja Adamca. Odsek je predlagal, naj se izdajo v okviru UPZ periodični glasbeni priložniki za šolsko mladino.

Vsa poročila odsekov so bila z majhnimi izpreminjanji soglasno sprejeta. Poročevalci so izrazili vodstvu sekcije zahvalo in popolno zaupanje s prošnjo, da v dosežanem pravcu nadaljuje svoje delo. V teku današnjega dopoldneva so zborovalcem predložili svoje sklepe še gospodarski odsek, odsek za organizacijo in pravila, šolskopravni odsek in odsek za tisk.

PRIZNANJE PRESEDNIKA DIMNIKA

Hudales Oskar je današnje zborovanje otvoril s poročilom tiskovnega odseka s predlogi za reorganizacijo »Učiteljskega Tovarisa«. »Popotnik« in publikacije »Mladinske matice«. O predlogih glede izdajanja publikacij Mladinske matice je nastala živahna debata. Po debati so delegati s posebnim navdušenjem sprejeli predlog tiskovnega odseka, da skupščina izreče priznanje predsedniku Ivanu Dimniku, ki je bil nedavno izločen iz glavnega prosvetnega sveta v Beogradu.

Priznanje in zaupanje se glasi: Smatramo, da je bil predsednik JUU g. Ivan Dimnik v Glavnem prosvetnem svetu pravi tolmač interesov osnovnega šolstva in učiteljskega mišljenja. Njegovo delo pri mnogih projektih, številna priznanja, ki jih je prejel od raznih strani, brez oziroma pripadnosti, šolskim krogom znana za deva II. čitanke za srednje šole, za katero se je zavzel z vso energijo, in nešteti drugi primeri izpričujejo njegovo požrtvovalnost in objektivnost.

Zato obžalujemo izpremembo osnovnega šolskega učiteljskega zastopstva v Glavnem prosvetnem svetu. Posebej obžalujemo to.

ker se je v tem povzročilo, da smo Slovenci izgubili drugo mesto v tej najvišji prosvetni korporaciji. Osnovnošolskemu učiteljstvu je bilo s tem reducirano zastopstvo iz dveh na eno mesto ter je izpadel tudi drugi član izvršnega odbora v Glavnem prosvetnem svetu g. Sveta Gorkovič.

Iz tega razloga ne moremo smatrati, da je na njihova mesta pozvani član g. Sveta Avramovič pravi zastopnik Jugoslovenskega združenja in učiteljstva v Glavnem prosvetnem svetu.

Nova praksa svobodnega izražanja v tej vrhovni prosvetni ustanovi v prosvetnih vprašanjih. Predsedniku JUU g. Ivanu Dimniku izrekamo popolno zaupanje in posebno zahvalo za odlično zastopanje šolskih in učiteljskih interesov v Glavnem prosvetnem svetu, posebno za njegovo zastopanje interesov »Našega roda« in »Mladinske matice«, katere publikacije so postale danes kulturna svojina vsega slovenskega učiteljstva, kulturna ustanova 23.000 slovenske mladine in njihovih roditeljev ter slovenskih literatov, brez oziroma pripadnosti.

nomnih davkov, zato finančni minister podaljšuje leto za letom prejšnje predpisovanje davščin. Tako je tudi finančni zakon za l. 1936-37. določal v čl. 108, točka 4, da »se jemljejo v vrednost in odobrujejo vsi pravilniki, odobreni do konca proračunskega leta 1935-36«, ki so po njih občine pobirale najemniški vinar (gostiščina), in da se ministrstvo za finance pooblašča, da sme tudi vnaprej odobriti pobiranje najemniškega vinarja, a po prejšnji oceni, ali je ta davščina, na potrebna občini, ki so jo imele uvedeno že prej.

Vendar ta določba nikakor ne uvaža pravice do pobiranja gostiščine od novih hiš, temveč le od starih, saj se sme dovoliti pobiranje gostiščine le tistim občinam, ki so jo imele uvedeno že prej, to se pravi, da jo smejo občine pobirati le ob istih pogojih kakor doslej: kjer je bila doslej neopustna, je tudi vnaprej. Da je pa neopustno pobirati gostiščino od novih hiš, je dovolil jasno povedati državni svet s svojo razsodbo.

Opozoriti moramo tudi, da čl. 108 finančnega zakona za l. 1936-37 daje nametu podaljšani rok, ki se po njih gostiščina od starih hiš se pobira, nekakšno splošno pooblastilo, da se sme gostiščina se pobirati, če jo je občina doslej pobirala; samo po sebi se na razume, da občina sme pobirati gostiščino le v okviru veljavnih zakonov. Če bi nai veljalo pooblastilo tudi za nove hiše, bi moralo biti vendar izrecno rečeno, da velja tudi glede gostiščine za nove hiše ter da se s tem razveljavlja določba čl. 37-II. zakona o neposrednih davkih.

Iz vsega tega je razvidno, da so plačilni nalogi mestne občine, v kolikor se nanašajo na predpisane gostiščine za nove hiše, ki uživajo davčno olajšavo, nepravilne, saj je gostiščina za nove hiše nezakonita.

Hišni posestniki

Sportne naprave na Goronjskem

Jesenice, 12. julija. V pogledu telovadnic, igrališ, kopališč in drugih telovadnih naprav, sportnih in higijenskih naprav, zaslanjuje Goronjska v zadnjih letih največji napredek imed vseh pokrajin v Sloveniji. Šolska društva Mojstrana, Jesenice, Koroska Bistrica, Bistrica, Zirovnica, Radovljica, Brestje Kranj, Predvor in Škofja Loka so si uredila svojim potrebam in razmeram odgovarjajoča letna telovadnica, na katerih mladina pridno vadi ter se pripravila na razne tekme in javne nastope.

Tudi v pogledu igrališ, kopališč in amuzirskih domov prednjači Goronjska. Školarji v vsakem večjem kraju imajo sportni prostor in kopališče, kjer se mladina krepi, utrjuje in kuje značaje, na planinah

pa je mladina s kulukom zgradila stavbna amuzirarka zavetišča, ki v zimskih nočeh nudijo prijateljem zimskega sporta prijetno in udobno prenočišče. Med vsami letnimi telovadnicami je največje v Kranju, ki ga upravlja Škol in SK »Kranj«. Najbolje in najbolj smotno urejeno pa je telovadnica Školskega društva Škofja Loka, ki je bilo lani leto ob priitni leta šolske šipe Kranj slovensko izročeno svojemu namenu. Immed sportnih igrališ je eno največjih igrališ SK Bratstva na Jesenicah. To igrališče, ki leži skraj v središču Jesenic, pa vendar dobi daleč od cestnega prahu in ropota, bo v kratkem tako preurejeno, da bo odgovarjalo vsem zahtevam sodobne telovadne vzgoje. Igrališče se preureja po načrtih znanega sportnika g. Draga Četara, ki je napravil načrte za druga igrališa in telovadnica ter za amuzirski dom SK Bratstva v Karavankah. Ko bo igrališče popolnoma urejeno, bomo o njem obširneje poročali.

Ustanovitev zdravstvenega doma v Metliki

Dom prične že letos na jesen s svojim blagodejnim delovanjem

Metlika, 12. julija. Bela Krajina, ta lepi, a oddaljeni koček slovenske zemlje tam zadržaj za Goronjske, deželica, rečna sicer na gmotnih dobrinah, a bogata solca in naravnih krasot, gostoljubja in odkritih src, po svojih duševnih velikanih opevani koček slovenske zemlje, kjer so se do zadnjega ohranile narodne noše, šege in običaji, je bila do nedavna pozabljena in zanemarljiva. Šele v zadnjih letih se je dokaj spremenilo na bolje, največ zaslugi uglednih belokranjskih rojakov. Med te razveseljive pojave v naši deželici spada tudi važen mejnik na polju narodnega zdravstva — to je ustanovitev Zdravstvenega doma v Metliki. Dočim se je v zadnjih letih po vsej naši državi in posebej se v banovini dvigal nivo narodnega zdravstva, je ostalo to polje v Beli Krajini neobdelano.

Zadnji čas pa se je pokazal tudi tu napredek tako, da lahko trdimo, da stoji zdravstvo v Beli Krajini na črti prelomnice k lepši bodočnosti.

N. še dolgo tega, ko se je ustanovila v Metliki Protituberkulozna liga, čije delovanje je doseglo višek v protitub. tednu, V Metliki je prišel dr. Neubauer, šef zdravilišča na Golniku, ki je v dveh dneh pregledal v našem okraju okoli 230 ljudi, ki so se čutili bolne na pljučih. Tudi njegovo poljudno predavanje o zavratni bolezni jetiki je vzbudilo veliko zanimanje.

Delo se je nadaljevalo. Težnje krajevnih činiteljev, predvsem župana g. Malešiča ter belokranjskih rojakov, zlasti dr. Bana Milana v Ljubljani, so naletele na merodajnih mestih na popolno razumevanje. Poleg bana dr. Natlačena je pokazal vse potrebno razumevanje tudi šef Higijenskega zavoda v Ljubljani g. dr. Pirca tako, da se je zadnje dni junija vršil v Metliki informativni sestanek za ustanovitev Zdravstvenega doma v Metliki. Ta sestanek, sklican na pobudo dr. Pirca, je potekel v popolnem razumevanju vseh krajevnih činiteljev za to prepotrebno ustanovo. Navzoči župani in člani uprave vseh občin metliškega zdravstvenega okraja so se enodušno izjavili, da s primernimi letnimi dotacijami omogočijo vzdrževanje Zdravstvenega doma. S temi izjavami je bila ustanovitev doma zagotovljena, in dom bo že to leto na jesen prišel s svojim blagodejnim delovanjem.

Ker mnogim cilji in naloge zdravstvenih domov niso še jasni, naj jih v kratkem damo v sledečem sestavku, kakor jih je na tem sestanku pojasnil udeležencem direktor Hig. zavoda dr. Pirca.

Z ustanovitvijo Zdravstvenega doma se bo v našem kraju prvič začela nova pano-

ga zdravstva, ki bo naletela pri nas na popolnoma neobdelano polje. Moderno zdravstvo se namreč v polni meri zaveda važnosti preventivnega ali zaščitnega zdravstva, kajti obvarovati ljudstvo pred boleznijo je istotako ali še važnejše kot bolnega zdraviti, kar imenujemo kurativno ali lečeje zdravstvo. Biti v prvi vrsti zaščitnik zdravja, to veliko nalogo ime Zdravstveni dom. On mora biti zatočišče in podpora vsem onim, ki so zaščite potrebni. In teh je v našem okolišču nedvomno mnogo. Mnogi si pomoči še danes žele, mnogi, in teh je večina, se pa niti ne zavedajo, da so zdravstvene prilike, v katerih živijo, podpore potrebne. Iz Zdravstvenega doma se bodo dajali navesti, navodila, načrti in ubožnim tudi gmotne podpore za zboljšanje obstoječih naprav v smislu higijenskih zahtev.

Delokrog Zdravstvenega doma bo dokaj obsežen in delo vsestransko. V splošni zdravstveni posvetovalnici se bodo ugotavljale in proučevale zdravstvene razmere prebivalstva in njegovih bivališ, vodil se bo popis vseh stanovanijskih hiš in prebivalstva v okrožju, odpravljali se bodo vzroki slabega zdravstvenega stanja z nasvetom in dejanjem, tako v zadevah graditve stan. hiš in gosp. poslopj, gnojšč, preskrbe s pitno vodo in podobno. Dajala se bodo navodila za pravilno prehrano in snob zdravju življenje in se nudila pomoč v vseh vprašanjih, ki zadevajo javno zdravstvo. Sem spadajo tudi ordinacije ubožnih.

Dečji dispanzer bo deloval kot poliklinika za dojenčke in malo deca in posvetovalnica za matere. Vršilo se bo tudi brezplačno zdravljenje otrok, za katere nihče ne more nositi stroškov za zdravniško pomoč in zdravljenje.

V posvetovalnici za matere se bodo dajala materam ne glede na premoženjske razmere navodila glede prehrane, vzgoje in splošnega zdravstvenega stanja dece.

Dispanzer za jetične deluje tesno v zvezi s Protitub. ligo in bo preprečeval širjenje tuberkuloze.

Šolsko-zdravniška posvetovalnica in poliklinika bo skrbela za zdravje in pravilni razvoj učencev v okrožju in bo dajala šolskim oblastem potrebna navodila in pojasnila v zdravniških vprašanjih.

Ljudska zdravniška šola bo imela nalog širiti med ljudstvom zdravstveno kulturo z vsem propagandnimi sredstvi in metodami, predavanji, tečaji in razstavami.

Prej ali slej bo moral Zdravstveni dom realizirati tudi načrt ljudskega kopališča, zvest narodnemu pregovoru: Čistoča je pol zdravja.

Nedelja izletov in tekem

Trbovlje, 12. julija. Tako lahko imenujemo predzadnjo nedeljo saj je lepo vreme izvalo vse v lepo sončno naravo. Že v zgodnjih jutrnjih urah so zvoki delavske godbe prebudili mnoge zaspance iz spanja. Z delavsko godbo je šlo mnogo planincev in drugih izletnikov na Mrzlico. Drugi, ki se jim je zdel ta čas prezgoden, so jim sledili pozneje in celo ob 8. uri jutraj si videl naše planinske prijatelje, kako jo korajžno mahajo po dolini proti Mrzlici. Mnogim se je pa zdela včeraj Mrzlica le previsoka ali pa so se bali hudega vremena, zato so hoteli biti bližje doma. Ti so pa krenili kar na Sv. Planino, kjer se je zbralo tudi veliko izletnikov, tako iz trboveljske, kakor iz zagorske doline in ostalih krajev Zasavja. Naša planinska okolica je sedaj sploh močno oživela. Povsod najdes izletnike in tudi letovčarje, zlasti oakar stoji na Sv. Planini novi hotel in na Mrzlici nova planinska koča. Zlasti letovčarjeve je vsako leto več v naših krajih. Mnogi so spoznali, da ruderški revirji in pot skozi nje niso taki, kakor so bili v preteklih letih naslikani in da je prebivalstvo dobro in pridno kakor malčke. Dela je manjkalo in v tem pogledu se stanje zljaj zboljšuje. Preprostost in dobrostnost našega ljudstva, združena s krasoto naših planin sta jamstvo, da se bo tujski promet tudi v naših krajih dvignil, saj mnogi, ki si žele mirnega zatčaja v zdravni planinski prirodi, n'kjer ne morejo najti lepših kotičkov kot v naših planinah.

Kakor so premožni navdušeni za naše lepe planine, tako je navdušen del naše mladine za tako zvana »zelena polja« v naši zakejani dolini. V nedeljo je bilo na teh poljih še posebno živahno. Na tako zvane občinskih igrališ se je odigralo več tekem med domačimi klubi. Domači SK Retje je namreč prireditelj svoj sportni dan in povabil na tekmovalne vse klube. Borba je bila zlasti v brzoturnirju zelo nape-ta, v borbi so se merile sile zdaj enega zdaj drugega kluba. Toda zmagal je, kakor se je pričakovalo, naš najboljši klub SK Amater ter si priložil lep kip. Na igrališču SK Amaterja pa sta merila popolne svoje mlade sile junior SK. Železnikarja iz Maribora in junior domačega SK Amaterja. Amaterci so odlično po-

Pismonoša ustrelil poštno uradnico

Petrovgrad, 12. julija. Na glavni pošti v Petrovgradu se je odigrala danes preseljalna tragedija. Pismonoša Slavko Ravić je ustrelil s slušnim samokresom poštno uradnico vdovo Ljubico Gavrić, rojeno Kovinčič. Pokojna je bila ena najuglednejših dam v Petrovgradu, znana kot poštna, inteligentna in zelo vestna uradnica. En njen brat je major, komandant orožniške čete v Petrovgradu, drugi protorej v Aradu v Rumuniji, tretji pa podbeložnik v Novem Bečuju. Njena edina hčerka Natalija je stara 12 let in je letos dovršila I. razred ženske gimnazije. Ravić je oženjen in oče štirih otrok. V mestu je znan kot pijanec in zaradi izgredov na ulici je bil zadnje čase že večkrat kaznovan. Rad je lažil za ženskami in nihče ga ni hotel pustiti v hišo. Ni znan, kaj je bilo med njim in Gavrićev, ki je sedela davi na glavni pošti pri okencu, kjer se sprejemajo prijave za telefonske pogovore in brzojavke. Ravić je blizu nje sotalil pošto. Najbrž je bil pijan, ker je popival do jutra. V neposredni bližini ni bilo nikogar in zato tudi ni točno znano, kako se je tragedija odigrala.

Ravić je nenadoma potegnil samokres in jel streljati Gavrićev v hrbet. Že po prvem strelu se je nesrečna žena sesedla na stolu s svinčnikom v roki. Na pošti je tedaj sprejemal pakete uradnik Kojić, ki se je tako ustrašil strela, da je pobeignil. Ravić je ustrelil še štrikrat, ena krogla je zadela Gavrićev v čelo, druga v levo sen-ce, zadnji dve pa v prsi. Potem si je pa Gavrić pogladil dve krogli v glavo in se težko ranil. Ležal na tleh je pa še vedno držal v roki samokres in mahal z njim kakor da hoče še streljati. Kako je prišel do samokresa, ni znano. Bil je namenjen poštnemu uradniku, ki je moral ponoči stražiti blagajno. Obe krogli sta Raviću prebili glavo, prepeljali so ga v bolnico, kjer leži

v agoniji in vsak čas pričakujejo njegovo smrt.

Neprevidna sosedja je odhitela k mali Nataliji in ji povedala, da je njena mati ustreljena. Ta vest je tako porušila utokovala na deklico, da je bridko zaplakala in si jela puliti lasa.

Beleznica

KOLEBAR

Danes: Torek, 13. julija katoličani: Marjeta.

DANAŠNJE PRIREDITVE

Kino Ideal: Boccaccio.
Kino Union: Njegova hčerka je Peter.
Kino šiška: Kralj Gangsterjev.
DEZURNE LEKARNE

Danes: Dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6, Hočvar, Celovška cesta 62, Garts, Moste — Zaloška cesta.

Ispod sita

Samo angeli so zgolj duhovi, ljudje pa ne. Človek ima poleg duha ali duše tudi telo. Vera nas uči, da se vrne telo v prah, iz katerega je bilo vzeto, duh je pa neumrjot, on ostane in gre v nebesa ali pa v peklo, kakor je človek živel na tem svetu. To je visoka filozofija in navaden zemljan stori najpametneje, če verjame, kar pravijo drugi. Tako mu vsaj ni treba napenjati možganov. Telo torej umre, vrne se v zemljo, duh pa odplava v nebeske višave. Pravimo pa tudi, da se človek preseli v večnost, njegov duh pa ostane med nami in živi večno življenje, večno po naših časovno omejenih pojmi.

Po verskih naukih ima dušo vsak človek, vendar pa ne govorimo o vsakem, da ostane njegov duh med nami. Tega odklovanja so deležni po smrti samo nekateri veliki slavniki, zaslužni možje. Pojem večine in zaslug je močno relativen, raztegniti se da kakor harmonika. Toda pustimo to in ostajmo pri duhovih velikih mož. Za njimi žalujemo, kadar nas za vedno zapuste, tolaži nas pa zavest, da je ostal njihov duh med nami in veselimo se tega.

Škofja Loka

— Ferijol, 42 po številu, so prispeli v petek v škofjo Loko in se naselili v prostori deške osnovne šole. Kolonijo vodi prof. Peter Ružević iz šibenika, dijaki pa so večinoma iz Zemunaa in Beograda. Ferijalci ostanejo pri nas 28 dni.

— Adaptacije in renoviranja hiš. Na Spodnjem trgu so predelali hišo Janka Primožiča, zasebnega uradnika. Stari stropi so padli, notranje stene tudi, hiša je dobila novo, zelo lepo lice in obsežne stanovanjske prostore. Obenem s hišo so uredili tudi dvorišče z dvornicami. Med hišo Mlekarske zadruge in Kraševčev usnjarno, kjer je kvarila lepoto neurejene meje, so zdaj čisto razširili, ograje pa uredili z lepim rezanim kamnom. Cesto skozi Spodnji Karlovec nad hišo glavni-karja Bernika so izravnali in klanec znižali. Na mestnem trgu so predelali stanovanjsko in trgovsko hišo Elizabete Subičeve. Hiša ki je bila dokaj mračna in zapušćena, zdaj je pa ena najljepših. — Adaptirajo tudi gostilniške prostore pri Erzenju, kjer bodo pritišle olepljati. V Novem predmestju grade nove stanovanjske hišice, gradilo pa bi se še več, zlasti v neposredni bližini škofje Loke, če bi ne bile cene zemljiščem pretirane. Na Trati povečavajo škofjelokoško predilnico, tovarno, bo razširila svoj obrat baje tudi na barvarno in tkalnico.

Iz Trbovelj

— Sportna nedelja. V nedeljo je gostoval v Trbovljah ljubljanski SK Mars, ki je nastopil popokline v prijateljski tekmi proti domačemu SK Amaterju. SK Mars je prvorazredno moštvo in prav zato je vladala za tekmo z Amaterjem veliko zanimanje. Igro je vodil ves čas SK Amater, ki gostom ni pustil do sapa. Rezultat 5:1 za Amaterja je zaslužen, saj so gostje sami priznali, da so igrali Amaterci. Tudi publika je bila dokaj disciplinirana. Da ni bil poraz še večji, se morajo Marsovi predvsem zahvaliti svoji odlični obrambi, ki je tvorila najboljši del njihovega moštva. Tekmo je sodil novi sodniški kandidat g. Gracer še dokaj dobro. Prihodnjo nedeljo nastopi SK Amater na svojem igrališču proti SK Ljubljani, 8. avgusta pa priredi SK Amater velik sportni dan in namerava povabiti na prireditve SK Gradjski iz Zagreba. — Preteklo nedeljo pa je imel svoj sportni dan naš najmlajši klub SK Retje. Priredil ga je pod pokroviteljstvom svojega častnega predsednika g. J. Klenovška, župana trboveljske občine. Spored sportnega dne je bil zelo pester in tudi zanimanje za posamezne panoge tekmovalnja živahno. Dopolodne je bil brzoturnir prvih moštev, pri katerem so sodelovali SK Hrastnik, Amater, Trbovlje, Dask in Retje. Lep kip nagometasa si je priložil SK Amater po goldiferenci pred SK Hrastnikom. V uvodu je vse klube pozdravil predsednik občine g. Klenovšek s primernim nagovorom. Popoldne ob 15. uri pa je bil brzoturnir juniorjev SK Hrastnik, Trbovlje, Litija, Dask in Retje. Lepo častno diplomno so si priložili mladi Daskovci. Ob 16.30 pa je bila glavna tekma med SK Grafičko iz Ljubljane in SK Retjem. Grafičarje je pozdravil predsednik občine g. Klenovšek. Tekma je bila lepa in mirna brez sledu surovosti. Rezultat je bil 4:4. Grafičarji so zapustili najlepši vtis med trboveljskimi sportniki in njihovimi prijatelji, ki žele, da še večkrat nastopijo. Tekmo je sodil ss. g. Božič prav dobro.

— Kuluk naših gasilcev. Gasilska četa Trbovlje-trg obnavlja sedaj svoj dom. Vsak gasilec ima svoj odrejen posel, ki ga je prostovoljno prevzel. Da ga opravi v kuluku. Dom z avtogarazo mora biti prenovljen do 5. septembra, ko bo imeli trboveljski gasilci svoj veliki praznik. Takrat se bo zbrala v trboveljski dolni gasilska armada, kakršne ruderarske Trbovlje se niso videlo. Za svoj 50letni jubilej hočejo trški gasilci svoj dom primerno obnoviti in olepšati, da se bodo pred tovariši drugih edinic, ki prispejo ta dan na svečanost v Trbovlje, lahko postavili.

Uspehi naših opernih solistov

Gostovanje v Trstu in na Reki je pokazalo visok umetniški nivo naše opere

Ljubljana, 13. julija. Gledalci, opera in drama, sta zaprti. Vani pa so se razšli na vse vetrove na služeni odmor, nabirat novih moči za bodoče delo. Vredno se je ozreti nazaj na uspehe, ki so jih dosegli v pretekli sezoni. Poleg naših predstav, ki so jih podali z vso ljubeznijo in prizadevanjem, so želi tudi drugod resnično zaslužene uspehe. Da ima naša opera vreden, visok umetniški nivo, je najbolje dokazalo gostovanje v Trstu in na Reki, kjer se je naša opera pravo slavila predvsem kot zaokrožen umetniški kolektiv s svojo enotnostjo in ubranostjo. Ubranost solistov, zbor in orkestra, je posebno imponirala. Toda o tem so že dovolj pisali dnevniki: na tem mestu bomo izpregovorili nekaj besed o uspehih posameznikov.

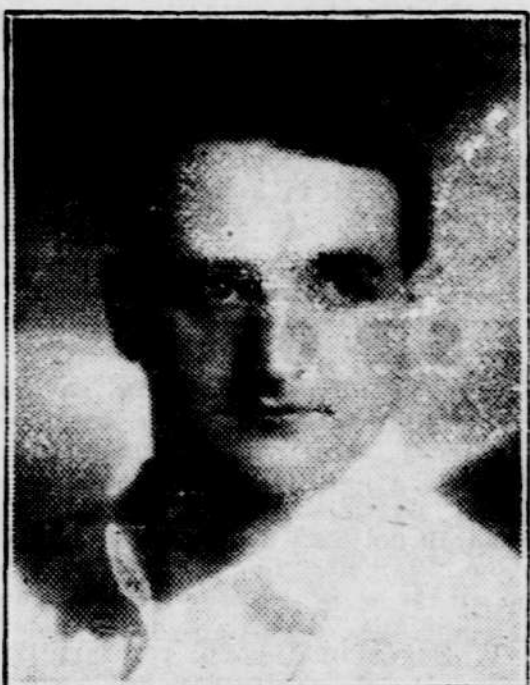
Steher naše opere ga. Zlata Gjangjencova, nositeljica velikega dela repertoarja, je žela triumfalni uspeh kot »Vesela vdova« v Pragi, tako da je dobila ponudbo za daljše gostovanje, ki ga pa žal ni mogla sprejeti, ker bi sicer zastal naš operni repertoar. Abonenti in druga publika, ki zna ceniti umetniške kvalitete naše primadone, je bila vznemirjena s prvo vestjo, da namest ga. Gjangjencova prihodno sezono v Beogradu in angažman. Bili smo se že, da izgubimo našo ljubljeno, toda ga. Zlata nam bo ostala tudi v prihodnji sezoni zvesta, ter nam bo darovala še mnogo velikih umetniških doživetij. Upamo, da bo publika sprejela to vest z največjim zadovoljstvom.

Ga. Mila Kogejeva, naša izredno delavna in ambiciozna altistka, ki se je posebej v poslednjem času zelo razvila v svojih pevskih in igralskih kvalitetah, je bila v Grazu v Stadttheatru avdicija, kateri so prisostvovali merodajni upravni člani. Izvajala je »Dalilo«, »Carmen«, »Amneris« in »Azuceno« ter bila deležna jako laskave kritike in ponudbe za angažmana v bodoči sezoni za slušaj, če ne bi ostala ga. Linzova, tamošnja altistka več v Grazu. Ker pa je bila vendarle podpisala angažmanu za bodočo sezono, je sprejela ga. Kogejeva ponudbo za več gostovanj, in sicer bo pela partije Amneris v »Aid«, »Carmen« in »Azuceno« v »Trubadurju«. Avdicija je bila v nemškem jeziku, partije je nastudirala pri odličnem pedagogu z. prof. Župercu. Tako je inozemstvo potrdilo, da imamo v gospe Kogejevi izvrstno operno moč.

Naša koloratarka gđ. Župečeva, ki se je posebno razmahnila v zadnjih dveh sezonah, ter začela določeno smer svoje umetniške rasti, je gostovala z nenavadnim uspehom kot Lucia di Lammermoor v Zagrebu, (izvečke iz kritik smo pred nedavnim priobčili) pred zaključkom sezone pa je nastopila v partiji Konstance (»Bieg iz Seraila«). Nepopisno navdušen sprejem pri publiku in kritiki je odločil njen angažman za bodočo sezono v Zagrebu. Ker pa uprava našega gledališča ne more pogrešati gđ. Župečeve v bodočem repertoarju, je sklenila z njo dogovor za stalna gostovanja tokom vse sezone. Tako torej tudi gđ. Župečeva ne bomo izgubili, ter jo bomo po slušali še z večjim užilkom.

Naš simpatični tenorist Jože Gostič je imel med preteklo sezono nekaj mesecev študijskega dopusta, ki ga je kar najbolj plodonosno izrabil na Dunaju. Intenzivno delo je pridobilo njegovemu glasu nove tehnične vrline, ter mu pripomoglo do uspešnega razvoja. Gostoval je v Brnu in Zagrebu — seveda z uspehom: na podlagi tega je podpisal kontrakt za bodočo sezono v Zagrebu, toda naša uprava se ne da kar takele oropati svojih najboljših moči, ter je tudi Gostiča obvezala za stalna gostovanja med bodočo sezono.

Ivan Pranel glede uspehov tudi ne zaostaja za drugimi. Pel je v Beogradu partijo Turrida v »Cavaleriji rusticana« ter zmagal na vsej črti. Tudi on je dobil ponudbo za angažman v bodoči sezoni, toda ostal je ljubljani zvest, ter je dejal: zaenkrat še ne! Njegov uspeh v Gotovski operi »Ero z onega svetla« je evidenten primer za njegovo napredovanje v pevskem in igralskem oziru. V bodoči sezoni bomo imeli priliko slišati njegov sočni in zmogovit glas v najrazličnejših partijah.

Tudi gospod Štefan Maršec je gostoval med sezono v Zagrebu v operi »Samson in Dalila« (Samson), uveljavil se je s svojim petjem in igrjo na kar najbolj uspešen način, ter bil od publike živahno aklamiran, tudi kritika je vedela povedati o njem jako ugodno in simpatično sodbo.

Vel naš poštvovalni pevec o katerih je bilo tu govora, nam ostanejo v bodoči sezoni ohranjeni, v glavnem kot člani, sicer pa kot stalni gostje in kot taki nam bodo prinesli v slehernem gostovanju s seboj nekaj ozažja iz njihovega novega delokroga, nove kreacije in razmah, tako da bodo njihova gostovanja za nas vedno novi dogodki, ki bodo dali opernim predstavam značaj posebnosti in zanimivejše oblike.

Za bodočo sezono pa se obeta tudi nekaj novih angažmanov, tako v operi kakor v drami — tem bosta ansambla izpopolnjena z novimi — mnogo obetajočimi pridobitvami, ki bodo — upamo — na kar najugodnejši način poživili ostali ansambl ter nudili občinstvu navedse zanimive nove kreacije. Toda o tem drugič!

M. S-eva.

Največji žepni nož

Newyorška prodajalnica Parker & Battersby je zaslovela s tem, da že več let prodaja najrazličnejše nože. Tu dobiš kirurški nož, nože za odstranjevanje tankih plasti stare usodine z dragocenih slik ter druge neobičajne vrste orodja in pripomočkov. Največja znamenitost te prodajalnice so pa veliki žepni noži, izmed katerih je bil svojčas vsak zase rekord in edinstven izdelek nožarske obrti in industrije. Tako se je pojavil leta 1925. v izložbi te trgovine žepni nož nemškega izdelka, ki je imel sto različnih rezil, pilic, škarij, svedrov in drugih vrst drobnega orodja. Ta nož naj bi stajal v reklamne svrhe. Toda že prvi dan ko se je pojavil v izložbi, je prišel v trgovino mož, ki ga je hotel kupiti za svoja osebnostna nečaka, češ, da navdušeno zbira žepne nože. Povedal so mu, da je nož zelo drag — saj je stal v našem denarju nad 10.000 din, toda kljub temu ga je kupil. Drug tak žepni nož je kupil slavni ameriški radijski in filmski pevec Bing Crosby, ki tudi navdušeno zbira najrazličnejše nože.

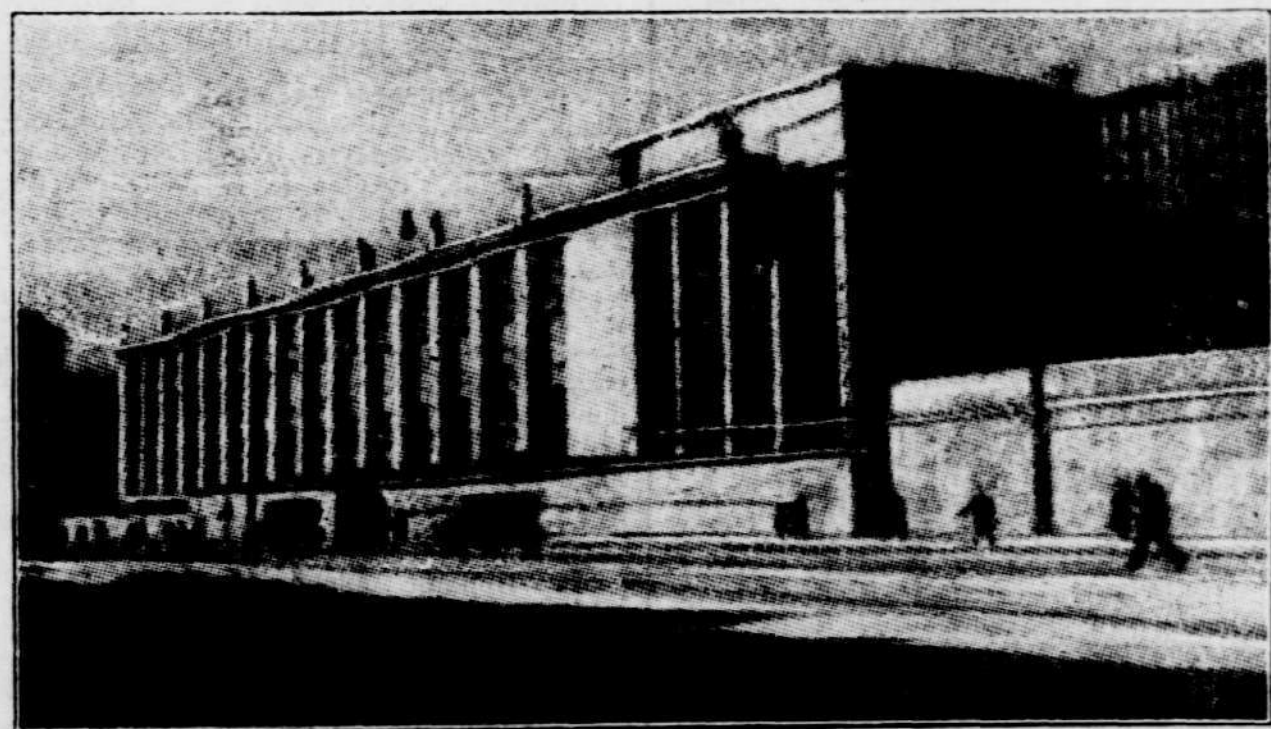
Oba ta noža je pa prekosil žepni nož, ki se je nedavno pojavil v izložbi iste trgovine. Sestavljen je iz 110 različnih delov, tehta nad 3 kg in je spravljen v krásni kovinasti šatuli, stane pa v našem denarju blizu 20.000 din. Nož je sicer precej velik, da bi ga človek težko nosil v žepu, vendar je pa žepni nož in sicer največji na svetu. Anglosko jeklarstvo mesto Sheffield se lahko sicer pohvali z nožem, ki je sestavljen iz 1937 različnih delov, toda ta specialni izdelek meri 180 cm in zato ga ne moremo pritevati med žepne nože.

TEŽKI ČASI

— Da jaz nimam denarja, tega sem že vajen, toda zdaj, ko tudi drugi ljudje nimajo denarja, pa res ne vem, kako naj živim.

Palača, v kateri je 8 milijonov knjig

Pogled v Leninovo vsersko knjižnico v Moskvi, ki bo premeščena v 16 nadstropno palačo

Novo poslopje moskovske knjižnice. Sprejaj poslopje čitalnice, zadaj se vidi del 16 nadstropne palače knjižnice.

Nasproti Kremli stoji v Moskvi staraška palača iz 18. stoletja, staro poslopje moskovske knjižnice. Palača je sto let stara, je od knjižnice same. To je delo takrat slovečega arhitekta Baženova. Palača je visoka in imponentna, toda do revolucije je prihajalo v njo malo ljudi. Stara Moskva s poldrugim milijonom prebivalcev je hranila tu pred vojno nekaj nad en milijon knjig. Zdaj šteje Moskva 3.000.000 prebivalcev in v njeni knjižnici je 8 milijonov knjig.

Poleg starega poslopja se dviga visoko pod nebo 16 nadstropna palača nove dobe knjižnice z marmornatimi čitalnicami. Stara moskovska knjižnica je bila izpremenjena v vsersko knjižnico na pobudo Lenina, po katerem je tudi dobila ime. Nova palača je delo profesorjev arhitekture Štuka in Helfreicha. Deli se v dva dela. Prvi je razmeroma nizko poslopje čitalnice, ki bo imela 2.500 mest, drugi pa 16 nadstropna knjižnica. Poslopje bo imelo tudi pokopne dvorane za zemljevide, za note, rokopise itd. Vsi prostori bodo imeli svoje »podnebje« vlagu, toploto in tekoči zrak, neodvisno od krajevnih klimatičnih razmer.

Delo v knjižnici kipi zaenkrat v starem poslopju. Več tisoč čitalcev in 1200 uslužbencev dela vsak dan v knjižnici, ki je odprta na dve izmeni, od 10 zjutraj do 22 zvečer. Lani je izposodila knjižnica nad 2 milijona knjig. Med zvestimi čitalci knjižnice so učenjaki, študentje, pisatelji, umetniki in navadni čitalci, uradniki in delavci vseh strok. V prostorne dvorane čitalnice prihaja 12.000 listov in revij iz vseh krajev Sovjetske Rusije in v mnogih jezikih, med drugim tudi šteti, izhajajoči v tujinah, na železnih, na sovjetskih veleposelstvih in v znanstvenih zavodih. Seznam inozemskih listov in revij zavzema 100 strani obsegajočo knjižnico.

Knjižnica dobiva v dveh izvodih vsako delo, ki pride iz sovjetskih tiskarn. Tu je zbrano vse od sovjetske Velike enciklopedije do slovarčeka antičnih obratov in imen, napisane v Puškinovih stihih. Izdale so ga leningrajske knjižnice in velik je konaj kakor dan. Tu so ohranjeni tudi neobjavljeni rokopisi Puškina in njegovih sorodnikov. Knjižnica pa ni samo za čitale, temveč pripravlja tudi knjižničarje. Obiskujejo jo ekskurzije vodilnih delavskih, dijaških in vojaških knjižnic, v njo prihajajo tudi knjižničarji s kmetov. Le teh ni malo, saj ima Sovjetska Rusija 80.000 javnih knjižnic, poleg tega ima pa še vsaka večja tovarna in zavod svojo knjižnico.

Informacijska bibliograf, pisarna knjižnice bi sploh lahko služila za adresar najvzela tega, kar je vaša naloga. Meni zadostuje moja naloga. Očitno si je prizadevali zadostovati mastneje besede, ki so mu silile v usta. Brancelina je začel namigovanje in krotko se je je opravičevati: — Razumem vas, oprostite. Razumem, da sem slabo izpolnil obveznosti, ki jih vi tako dobro izpolnjujete. Povedal sem vam že, Cantaloube: hojim se, da ne bom mogel tega privedi do konca... Cantaloube je postal nestrpen. — Kaj, že zopet nestrpavost? — Pretežko je kar čez noč tako preleviti se. — Eh, dragi moj, kar prelevite se. V naših dneh ni drugega opravila: Odreči se, pa pustiti odreči se. Ravnsajte se po tem. Brancelina je postala sram in odgovoril je: — Cantaloube... poizkušite drugo predstavo... — Drugo predstavo — čemu? — Da bi vam mogel poplačati, kar ste storili zame. — Kaj pa potem? — Potem... — Apatično je zamahnil z roko. — Ah, tako, samokres, — je vzdihnil Cantaloube ogorčeno. Čujte vi... vi... vi ste nepopolniji. Ves iz sebe od jame ni mogel več zadostovati besedi, ki so mu silile v usta in ki bi se ne dale opravičiti. Zato je odšel brancel se gnetati, ki mu je stiskalo grlo, kajti začutil je, da se v njem se oglašala vest, o kateri je mislil, da jo je že davno premagal.

Iz Maribora

— Stanovanjski urad MT. Kakor vedno, bo tudi letos posloval za časa VI. Mariborskega tedna posebni stanovanjski urad v pisarni Mariborskega tedna na Aleksandrovi cesti 35 (Putnik). Stanovanjski urad Mariborskega tedna bo uradoval vsak dan od 15. do 18. Opozorjamo vse one, ki bi lahko za časa VI. Mariborskega tedna oddajali v najem sobe ali prenočišča, naj to nemudoma javijo stanovanjskemu uradu MT.

— Prepovedane politične zborovanja. V nedeljo bi moralo biti v Mariboru zborovanje Ljotičevih pristavev. Prvotno dovoljeno politično zborovanje je bilo ob uri, ko bi se moralo začeti, prepovedano.

— Naplavljen trupla. Blizu Spuhlje je neki potok naplavljen truplo okoli 20 let starega mladeniča. Oročniki niso pri preiskavi trupla našli nobenih listin, ki bi po njih lahko ugotovili neznančev identiteto. Morda bo na preiskavi dobro služil roba z monogramom A. R.

— Akvaristi na Mariborskem tednu. Agenci mariborski klub akvaristov pripravljajo za VI. Mariborski teden zanimivo in zelo poučno razstavo akvarijev, torarijev in literatur o akvaristiki. Na akvaristični razstavi bodo sodelovali tudi akvaristi iz Grada. Zelo zanimiv bo oddelček strupenih in nestrupenih kač in vodnih živali.

Kolesar povosil dekletke. Na Aleksandrovi cesti se je večerj popoldne pripeljala hujša prometna nesreča. Iščena delavčeva hčerka Ivana Schönwetter se je tako ne srečno umaknila nekemu avtomobilu, da je skočila pod kolo kolesarja, ki jo je podrl. Pri tem si je deklica poškodovala desno nogo zadobila pa je tudi hude notranje poškodbe, tako da se jo mora prepehiti v bolnico.

— Velike tatvine v trgovini Batjel. V mariborski trgovini tvrdje Batjel na Aleksandrovi cesti so prišli na sled velikim tatvinam. Poljeja je doslej aretirala Zilstein, v trgovini zaposlenega trgovskega pomočnika Miroslava Krajčka, ki je prisnel, da je kradel sestave dele koles. Škoda znaša 20.000 Din.

Čitajte in širite »Slovenski Narod«

Andre Armandy:

Princesa Symianova

Roman

— No, torej, Robert, mar ti Cantaloube ni rekel: Ali bi se pritoževali, ako bi bila nevesta preveč lepa? Toda obšla ga je nerazumljiva melanholija. Vroče bi si bil želel, da bi bila to druga, druga, ki bi mu bila lansirala sneg... Ta čas je pa Šeherezada našla svoj nasmev in odgovorjela je svojim občudovalcem. Toda njen pogled se je vedno znova vračal z množice na Roberta. Iz te izredne pozornosti je Robert sklepal, da mu ne bo posebno težko približati se ji. In vendar se še vedno ni mogel odločiti za ta korak.

Mimoidoča maska mu je zašepetala: — Dobro, zdaj pa že razumem. Spoznal je malo Rusinjo, sledila je njegovemu pogledu z otočnim smehljajem v očeh. — Se eden, ki vzdihuje po princesi Symianovi. — Kaj ste rekli? Kljubujete je našla ustne in sbežala. Čeprav mu to ime ni ničesar povedalo, se ga je vendar nekoliko ustrašila: princesa. Cantaloubovo prizadevanje se mu je zdelo pre-

36 tirano. Ni pa imel časa priti do zaključka, kajti v ložo sta prišla dva gospoda in njuna navzočnost ga je tako razburila, kakor da že ima pravico do lepe neznanke.

Bila sta čudna gospoda, medvedno turca. Prvi silovlas, medle polti, ozkih temnih ustnic in začaranih oči pod gostimi obrvmi, je zamaščen skušal prikriti svoj orientalski tip s pepelasto bradico, pritrženo a la Edvard VII. Drugi visoke postave, brezbarvni oči, ki jim je skušal dajati nepravilno s velikimi očali, neopredeljen tip, ki je pa dajal s svojimi rdečimi lasi in udrtimi očesnimi duplinami slutiti slovenski izvor. S svetlo brado je bil ostro začrtan njegov obraz.

Oba gospoda sta bila v frakih brez domin in mask, kakor da odklanjata incognito, toda vedno drugega se je močno razlikovalo od prvega. Pokoren in uslužen je bil videti falset, spremiljač svojega gospoda. On je bil tudi tihi, ki je v loži prevzel vlogo predstavljanja.

Njuna prihod je vzbudil v dvorani novo vznemirjenje, samo da je bilo tiho. Tih, od skupine do skupine, se je šepetalo ime. Brancelina sta prilepila zanimiva bolj, kakor si je sam priznaval. Rad bi bil slišal vse, kar se je govorilo o njima. Nastavil je uho in slišal:

— To je Ismael Hawkstone. — Kaj, »Mystery man« je sklenil pokazati se na suhem? — Recite raj: drnil se je.

— Da se je odločil za to, je bil zares potreben vaše povod.

— Pogledajte samo njegove oči... In res, v njegovem pogledu, ki je z njim postal Šeherezado, je plamtel ogenj. Ona sama je pa skušala biti prijazna z gostom, ne da bi pri tem njeni čari kaj trpeli. In vendar se je Robertu zdelo, da se mu je posrečilo opaziti pri nji skrit ven odpot.

Cantaloube, ki je bil na preži, se je približal Robertu zgubaneza, zasikrljenega čela.

— Kdo pa sta ta dva gospoda? — Robert je imenoval barona.

— Gromska strela! — je zagodrnjal Cantaloube, ki tako močne konkurence ni pričakoval. Nejevoljen in ves potrt je odvedel Roberta na zimeki vrst palače.

— Zakaj pa tako dolgo odlašate? — mu je očital z izredno živahnostjo. — Če je pot prosta, je treba izrabiti priložnost, ne pa čakati, da pripelje drug vlak na postajo in zapre pot.

Dvigali je roko.

— In kakšen vlak! Ismael Hawkstone. Ta je že bojišji od ekspresa, to je poseben vlak. Brancelina so njegove besede neprijetno zadele. Cantaloube se je silil v humor:

— Vem, dragi moj, nisem človek vašega sveta bodoče rešili moj, vulgarne primere. — Hvala, bi vam bil, Cantaloube, če bi v in zato se tudi tako izražam. Sicer pa nisem pre-